

Glasilo „Slovenskega lovskega društva“:

LOVĀC

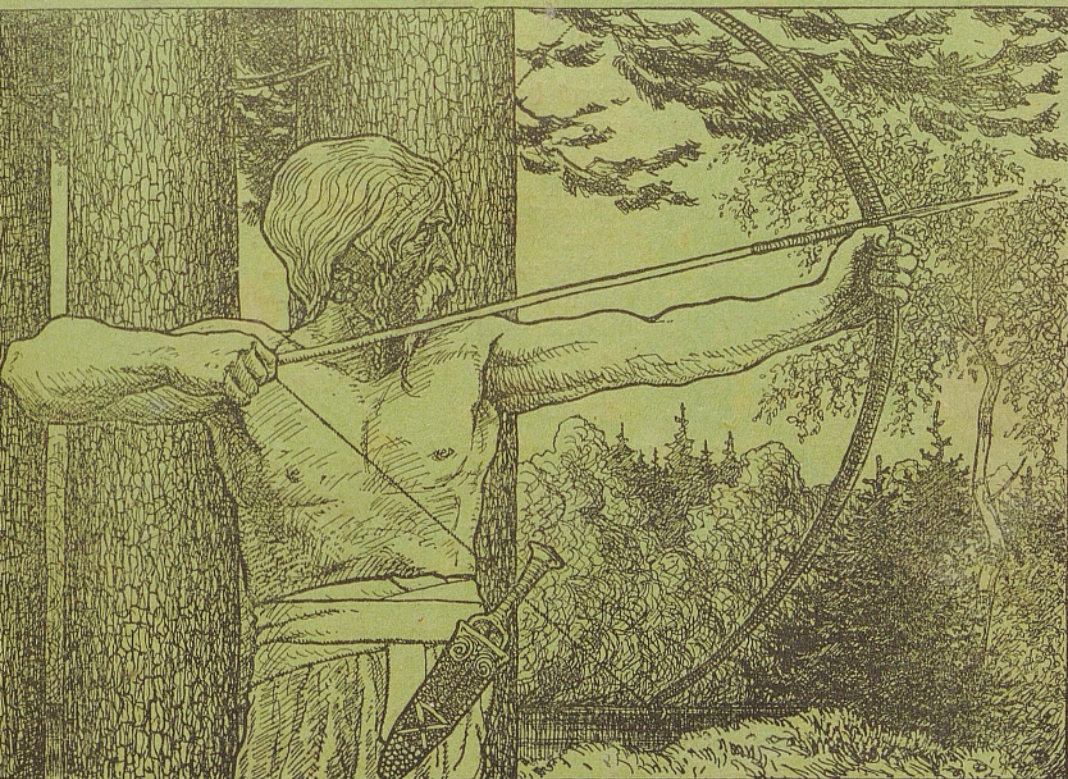
Štev. 9.

List za lov in ribarstvo.

Leto I.

Izhaja v Ljubljani po enkrat na mesec.

VSEBINA:

LOV:

Dr. V. Jeločnik: Jereb. (Konec.) — A. Schweitzer: Kupčija s kožami naših kožuharjev. — Dr. V. Jeločnik: Strel s kroglo. — Iz lovskega nahrbtnika.

LISTEK:

Žurgov Jože: Lovski tat.

RIBARSTVO:

pl. K.: Ribarjenje s kapeljnom. — Iz ribarska mreže. — Vprašanja in odgovori.

Listnica uredništva.

Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“

Društvo je namenjeno slovenskim lovcem vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Članarina znaša na leto **5 kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej 50 kron, postane ustanovni član in je nadaljnjih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „Lovec“, in sicer po enkrat na mesec.

Člani dobivajo „Lovca“ brezplačno; za nečlane v Avstro-Ogrski pa znaša naročnina **6 kron** na leto; oni, ki bivajo v inozemstvu, imajo doplačati še poštnino.

List priobčuje tudi oznanila po tehle cenah:

	na ovitku:	na prilogi:
cela stran	K 250.—	K 220.—
1/2 » »	125.—	» 110.—
1/3 » »	84.—	» 74.—
1/4 » »	65.—	» 55.—
1/8 » »	40.—	» 30.—
1/16 » »	18.—	» 16.—

Društveno znamenje dobe člani pri odboru za 2 kroni. Pisma in pošiljatve je nasloviti na:

Slovensko lovsko društvo v Ljubljani.

Prva borovska orožno-
tvorniška družba

PETER WERNIG

dr. z om. z. v Borovljah na Koroškem

Iznajditelj in izdelovatelj „Triumph-Rifled vrtanja“ in „Wernigovega univerzalnega vrtanja“ z najgostejšim, neprekosljivim vrtanjem, kakršnega še ni bilo, velikanskega strelnega učinka in prednosti ob polnem jamstvu in zmernih cenah. P. n. lovcem priporoča svoje izdelke prve vrste in kakor pero lahke tricevke, kratke lovske puške, dvocevke za šibre in krogle, risane dvocevke (Bockgewehr), Mannlicher Schönauerjeve kratke

puške in pa Wernigove štiricevne puške. — Priporočam svoje puške za krogle, kaliber 9,3 mm, preiskovane na različne strele. Kot največjo novost za dvocevke in šibre in krogle priporočam patrone z nikljamim pliščem 9,3 mm — s svinčeno ostjo in 9,3 mm patrone z legirnimi strelji in papirnim vodom. — Cenovnik zastoj in franko. —

Jakob Zalaznik, slaščičarna, pekarija in kavarna
Stari trg št. 21

Podružnice: Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

Čekovni račun pri c. kr. hran. uradu št. 113.187

Telefon št. 194.

Spored

TEKME FRMAČEV

ki jo priredi »Slovensko lovsko društvo« v nedeljo, dne 9. oktobra t. l. v loviščih: Domžale, Dragomlje in Depala Vas, ki so v zakupu ljubljanskega lovskega kluba „Save“, po teh-le pravilih:

1. Tekme se udeležijo lahko vsi lovci, brez razlike.
2. Tekmujejo lahko vsi psi frmači ne glede na pasmo. Izključene so psice, če se lové, in pa psi z nalezljivimi boleznimi.
3. Za vsacega psa, ki naj pride v tekmo je plačati 5 K. Ta znesek je vposlati društvu, ali se pa plača pred tekmo.
4. Plačani zneski se ne vrnejo, četudi pes, ki se je zanj vplačalo, iz kateregakoli vzroka ne pride v tekmo.
5. Psi, ki se vdeležijo tekme, morajo biti ob pol 9. uri dopoldne s svojimi voditelji v Domžalah „pri Pošti“, kjer bo žreb odločil v katerem redu psi tekmujejo. Voditelji naj prineso s seboj puške.
6. Za razsodnike (zelene pentlje) pri tekmi so se naprosili gg. **Evgen Križaj**, c. kr. poštni kontrolor na Dunaju, **Štefan Paximadi**, veleposestnik v Sežani in **Stanko Rudež**, notarski kand. v Ljubljani.
7. Preizkušal se bode vsak pes v teh-le lastnostih:

a) kakšen nos ima (15),	h) kako se vede, kadar divjačina vzleti (2),
b) kako stoji (5),	i) kako pred zajcem (2)
c) kako priteza (4),	j) „ po strelu (2),
d) kako išče (4),	k) „ prinaša na suhem petrotnino (2),
e) išče-li hitro (4),	l) kako drugo divjačino (3),
f) išče-li vztrajno (4),	m) „ iz vode (7).
g) kako sluša klic, žvižg in mig (2),	

(Opomnja. Številke (vrednostne) pomenijo, kako visoko se katera lastnost ceni. Vsak lovec sme svojega psa prijaviti še k preizkušnji iz ostalih strok, kakor jih določajo spodaj pod 8. navedena pravila.)

8. Razsodniki se bodo ravnali pri presoji po pravilih „Zveze avstr. kinologičnih društev“ na Dunaju, ki so tudi za tekmo odločilna. Redovi so ti: nezadostno = 0, zadostno = 1, dobro = 2, prav dobro = 3, izvrstno = 4.

Odločevala bo vsota vrednostnih številok pomnoženih z redovno številko; n. pr. pes z dobrim (2) nosom (15) dobi $2 \times 15 = 30$ točk. Pes, ki doseže največ točk, dobi I. ceno.

9. Razpisujejo se 3 cene in sicer :

- I. cena 50 K
- II. „ 30 K
- III. „ 20 K v gotovini.

Razen tega se bo voditeljem razdelilo več častnih daril.

10. Razdelitev cen in daril pristoji izključno le razsodnikom, ki imajo popolnoma prosto roko. Koncem tekme sestavijo razsodniki razpregled, ki kaže rezultat cele tekme.

11. Morebitne pritožbe je prijaviti voditelju tekme najpozneje ob zaključku.

12. Vsi udeleženci se morajo brezpogojno pokoriti odredbam voditelja tekme (bela pentlja) in njemu prideljenih rediteljev (rdeči znaki).

13. Društvo si pridržuje pravico ta spored po potrebi premeniti. Tekma se vrši ob vsacem vremenu.

14. Vodja tekme: Dr. Ivan Lovrenčič, predsednik.

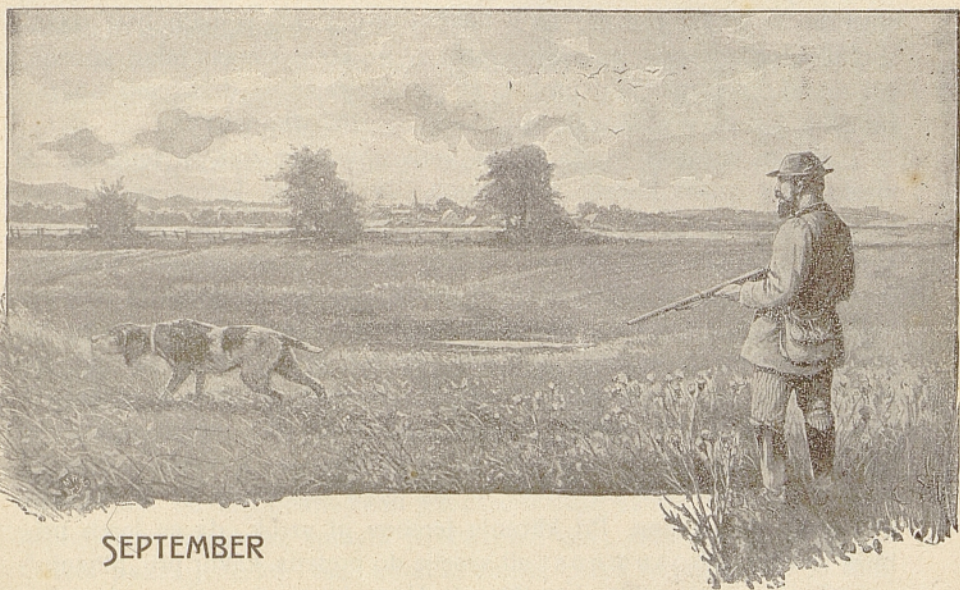
K tekmi se vabijo vsi lovci in prijatelji lova.

Odhod iz Ljubljane (državni kolodvor) ob 7^{·28} zjutraj, povratek ob 10^{·30} zvečer.

Med tekmo odmor v Dragomljah, po tekmi skupen obed in razdelitev cen v Domžalah.

Ljubljana, 4. oktobra 1910.

Slovensko lovsko društvo.

SEPTEMBER

Jereb.

(*Tetrao bonasia* L.).

Spisal dr. Viktor Jeločnik.

(Konec.)

Kakor že omenjeno je edino pravi lov na jereba lov na klic. Dasi-ravno pride jereb tudi spomladi prav rad na klic, posebno na cvrčanje kokoške, ga lovimo vendar iz gojilnih ozirav, (jereb živi v enoženstvu) le jeseni. Na klic prihaja približno od srede avgusta, ko so se mladiči razkropili, stari in mladi pa prenovili perje, do pozne jeseni, do začetka novembra. Najugodnejši so dnevi z jasnim nebom, kadar vleče severni, ali severnovzhodni veter; če piha jug, ali jugozahodna sapa, ostani raje doma, priklical ne boš ne enega peresa.

Glede dnevnega časa ni treba toliko ozira, najboljše so pa jutranje ure do 10. in popoldanske, toda ne do poznega mraka. Znano je, da so oni dnevi, ko pade prva slana, vedno kaj dobri, za ta lov. Za klicanje jerebov nam rabi piščalka iz zajčje ali mačje kosti, izrezana in z voskom izpolnjena tako, da se oponaša z njo natančno glas jerebovega klica. Padanje glasu in odstavke celih pesmic pa ustvarjamo, če spodnjo izrezo piščalke nalahko zapiramo in odpiramo s prstom, ali pa, kar naj bi znal vsak lovec, ki kliče jerebe, samo s spodnjo

ustnico, držeč piščalko med zobmi; pri tem zadnjem načinu klicanja imej pripravljeni vsekdar obe roki za strel. Kje da hočeš klicati, veš navadno iz izkušnje sam; če v lovišču nisi znan, je najboljše, da te spremlja logar; sploh pa pravi jerebar že po kraju samem takoj spozna, jeli upanje, da pride kaj na klic ali ne. Najrajše se drži jereb ob zarastlih jarkih, v goščavah, pri starih ogljiščih (kopah) itd.

Velike važnosti je, da prideš kolikor mogoče tiho in oprezno na mesto, kjer misliš klicati. Ni potreba, da bi imel, kakor na drugem lovu, obširen prostor za izstrel; da le vidiš na dobrih 30 korakov kolikor toliko po tleh in po bližnjem drevju, to zadostuje. Nikar pa se ne postavlja na sredo gozdnih potov, na jase ali prav tik goščav, tudi sredi starega gozda, kjer rasó le gladka, visoka debela, tla pa so gladka in brez posebnega porastka, ne boš imel sreče. Pazi tudi da se lehko in brez šuma hitro obrneš, če bi jereb priletel ali prišel od zahrbtne strani. Na stojišču počakaj par minut tiho, napni puško in potem zapiskaj, kakor poje stari petelin. Napačno je misliti — pa se vendar čestokrat sliši od lovcev, — da jereb raje pride, če se oponaša klic mladega petelina. Pri klicanju jerebov ni vzrok, da se jereb približa lovcu lju b o s u m n o s t ali veselje do pretepa, kakor pri „pihanju“ na ruševca; jereb pride, ker išče družine in pa iz neke radovedne nervoznosti, ki se v jesenskih dneh polasti vseh gozdnih kur. Če se ti jereb kar na prvi klic, dasiravno še kje daleč, spreleti, kar izurjen lovec takoj sliši — sprelet jereba se sliši kakor kratko, votlo grmenje: brr-brrr-brr — je to vsekdar dobro znamenje; če ga pravilno dalje kličeš in ne splašiš morda, ko je že blizu, gotovo ti pride na strel. Iz smeri, kako se je spreletel, že v večini slučajev lahko razvidiš, od ktere strani ga imaš pričakovati, in se po tem ravnaj. Ponovi klic še parkrat; če se vedno bliže spreletava, pazi, da ga v pravem času ugledaš, ko stopica s povzdignjeno glavo in kvišku stoječo čopo, po suhem listju proti tebi; za skalami, drevjem itd. bo večkrat postál in pregledoval okolico. Če ne zapazi nič sumljivega, bliža se vedno bolj in sicer, kakor sem spoznal iz dolgoletne izkušnje, navzgor najraje po tleh, navzdol leteč po zraku. Kadar ga imaš lepo na prostem na 20—35, k večjemu 40 korakov, vzemi ga skrbno na muho (puško si vzel k licu že popreje v trenutku ko je skrit za kakim drevesom, da te ne ugleda) in sproži. Če obleži takoj in se ne gane več, je tvoj; če še količkaj fofotá s peruti, priskoči brzo, da jo ne pobere peš. Če pa ima še toliko moči, da zleti, je največkrat izgubljen, ker se vsaka obstreljena divjačina laže najde kakor ranjen jereb, tudi če ga iščeš s frmačem. Tedaj pozor!

Če ti jereb prileti na klic po zraku, obrni se v trenutku, ko misli sestiti na vejo ali na tla, v dotično smer in vrzi v istem trenutku tudi

že puško k licu; v trenutku, ko séda, ne pazi posebno dobro, trenotek pozneje pa gotovo ugleda tudi najmanjšo kretnjo s puško, in preden si sprožil, ga ni več.

Če se ti jereb na klic oglasi, zapiskaj mu parkrat, da mu natančno pokažeš smer — ki jo pa sicer sam s čudovito natančnostjo zadene — in čakaj potem par minut popolnoma na strel pripravljen. Če ga slišiš škrbeljati po suhem listju nasproti, pripravi se kakor v prvič omenjeno na strel.

Novinec pri jerebjem lovu se posebno veseli, če petelinček prav pridno poje in na vsak klic iz piščalke odgovarja. — Izkušen lovec pa v takem slučaju vé, da iz te moke najbrže ne bo kruha. Jereb je na katerikoli način splašen, ali je slišal ali celo videl lovca prihajati ali ga ugledal, ko se je na klic približeval ali pa je zaklican (zapiskan) že poprej. Kjer se namreč jerebom od mnogih lovcev in mnogo, navadno še prav slabo piska, poznajo, posebno starejši petelini, vso stvar že dobro, in ne gredo več na klic. Na Gorenjskem poznam lovišča, kjer je tudi ob najugodnejšem jesenskem času skoraj nemogoče celó najboljšemu klicatelju, spraviti jereba pred cev; tako so že skozi leta in leta pokvarjeni, ker vsak kdor se zmislí, piska in piska leto in dan, in to tako zanikerno, da lehkò takoj po napačnem klicanju poznam, kdo je ta junak.

Če pri hoji po gozdu, ob potih, ob jarkih in grapah, na tratinah itd. spodiš jereba, ni zaraditega nikakor splašen. Obkoli ga v precejšnjem okrogu, da prideš tiho na nasprotno stran, in potem čez nekaj časa kliči — navadno ti pride kmalu pred puško. Samo pri obhoji ga ne spodi v drugič, če ne boš muziciral zastonj.

Velikokrat se ti ne gane ali pa se samo spreletava in piska v daljavi, dasiravnò ni splašen. V tem slučaju, ali če zapaziš, da ta dan jerebi ne prihajajo radi na petelinov klic, posezi po piščalki, ki z njo oponašaš klic kokoške. Narejena je iz pločevine dokaj enostavno, da jo lehkò napravi vsakdo sam brez posebnih pripomočkov. Zapiskaj z njo klic samice in videl boš, da se dostikrat zaleti petelin, ki se poprej ni zmenil za tvojo godbo na koščeni piščalki, kar v enem tiru nasproti. Če si imel smolo, da si jereba s strelom zgrešil, ne obupaj takoj, če si gotov, da res ni prav nič zadet. Če ni ugledal, povrne se velikokrat, če počakaš mirno četrť ure in začneš klicati iznova ali pa če se (če to dopušča svet) mirno in tako, da te ne ugleda, prestaviš na drug prostor.

Velikokrat prideta — navadno peš po tleh — po dva jereba naenkrat, včasih petelin in kokoš, večkrat pa dva petelina. V vseh slučajih pa kot pravi lovec ne streljaj poprej, preden nisi popolnoma gotov, da imaš res pred seboj petelina. Če se je oglasil, spoznal si

ga že po glasu, če pride pa dosti blizu, spoznaš ga prav lehkò po belih prsih in črnemu podbradku. Nikdar pa ne streljaj jereba, ki si ga ali po glasu ali po perju spoznal kot kokoško. Če ji danes prizaneseš, povrne ti drugo leto to dobroto in plemenitost z novim zarodom, ki bo v njem gotovo precej petelinov, in boš z njimi užil več veselja, kakor če letos umoriš nadebudno mater. Velikokrat se prikrade jereb tako blizu, da bi ga s strelom popolnoma razsul; v tem slučaju počakaj mirno, kakor bi bil iz lesa, da se sam oddalji in ga potem ustreliš na pripravnejšo razdaljo, ali pa pomeri kratko pred kljun, da mu odbiješ kvečemu glavico. Če pa pustiš enega jereba vsled premale razdalje nastreljenega, tudi ni taka reč; gotovo pa zaslužiš bolj ime lovca, kakor če iz samega hrepenenja po strelu razbiješ žival v neporabno zmes perja in razstreljenega drobovja.

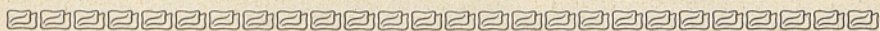
Pri klicanju jerebov se ti nudi neštevilokrat prilika, da prideš do strela tudi na drugo, sosedno škodljivo divjačino; že iz tega vzroka mi je lov na jerebe od nekaj najljubši izmed vseh jesenskih lovov.

Brez posebno začrtanih potov hodiš po jesenskem, v vseh barvah žarečem gozdu, mnogoštevilne postajanke, kjer poskušaš lovski blagor s piščalko, te niti ne utrudijo, dasiravno dokaj pota prebredeš, in če se pokaže izza zarasle steze prekanjeni obraz starega lisjaka, ali pa se prismučé podivjan in krvoločén „muc“, pritisni na levo cev, ki si jo nabasal z nekoliko debelejšem svincem, in storil si lovišču dobro, česar gotovo ne stori, kdor gre le takrat na lov, ko se goni zajec ali srna z jato kužkov in čaka na križpotu ure in ure na plašnega dolgo-uhca. Če si mnogo po lovišču, posežeš ravno pri lovu na jerebe velikokrat tudi tatinskemu lovcu in zanikarnemu zankarju v prepovedani posel; receptov za ta slučaj ti ne bom dajal — moj recept za to vrsto škodljivcev je svinec št. 12 na primerno daljavo v bedra ali malo više od zadaj — probatum est! Ravno z zankami se največ škoduje jerebu in dasiravno poznam lovišča precej kronovin širše naše domovine, v svojo žalost in sramoto moram priznati, da se nikjer ne pokrade toliko divjačine kakor ravno na Slovenskem. Najžalostnejše pa je, da so odjemalci pokradene divjačine vedno gospoda iz najboljših slojev, ki vendar znajo razločevati med poštenim in ukradenim blagom. V tem oziru bi lehkò učiteljstvo in duhovščina na deželi blagodejno uplivala na ljudstvo in že v mlada srca vcepila spoznanje, da je tudi lovska tatvina — tatvina, tedaj nemoralično in vrhutega kaznivo dejanje. Proti odjemalcem ukradene divjačine pa je postopati sodnijskim potom; par zgledov bo napravilo kmalu red.

Končno polagam na srce vsem lovcem še enkrat gojítev jerebov in še enkrat varovanje samic ter želim vsem lovcem s piščalko jeseni dokaj lovske sreče. Kdor še ne zna, naj mi pove; od srede

avgusta do konca septembra sem mu na razpolago in prepričal se bo, da je dobil dobrega „šolmaštra“; do tedaj pa „Lovski blagor“.

NB: Vse gg. lovce, lovske zakupnike itd. prosim, da mi blagovolijo' če jim je mogoče, pošiljati snov o jerebu v prirodoslovnem, biološkem in lovskem oziru. Osobito bi bili dobri podatki o razširjenju jereba po Slovenskem, o množini, v kateri se nahaja (tudi negativni podatki so dobro došli), ali je opazovati v tem ali onem lovišču, da se ta divjačina množi, ali da gine, posebno pa, če se je tu ali tam jereb v zadnjih letih iznova naselil, kjer ga poprej ni bilo. Hvaležen sem za vsako poročilo, ki mi more služiti v namen sestave ornitološko-lovskega pregleda jereba. Moj naslov: dr. V. Jeločnik, Wöllersdorf, Nižje Avstrijsko. —

Kupčija s kožami naših kožuharjev.

Spisal A. Schweitzer, preparator.

Moda! Kdo ne pozna besede, ki je človeštvu tako velikanskega pomena kakor malokatera. Vse se ji klanja, bogato in revno, pristop ima v najrevnejšo kočo, pa tudi v palačo mogotca. In prav ta tiranka je povzročila v zadnjih letih velikanski preobrat v porabi kožuhovine. Vse potrebno in nepotrebno se danes opremi s kožuhovino, še celo ti ljubki moderni „klobučki“ naših dam so prevlečeni z najrazličnejšo kožuhovino. Zato pa ne more biti v kvar, ako si ogledamo nekoliko natančnejše kupčijo s kožami s posebnim ozirom na naše domače, lovske razmere.

Slovenske pokrajine so primerno njih velikosti z ozirom na množino in kakovost kožuharjev, t. j. divjačine, katere koža se rabi kot kožuhovina, ene najbogatejših; kože naših lisic, kun, vider so tako slovite na trgu, da se njih cene vedno višajo. Že slavni naravoslovec Brehm pravi v svojih predavanjih, da Sibirci vzlic velikanskemu ozemlju v katerem žive, ne spravijo mnogo čez tisoč kož kune-zlatice na trg, vkljub temu, da žive večinoma od lova. Pri nas se je pa lansko leto spomladi prodalo približno 300 takih kož, torej število vsega vpoštevanja vredno, posebno ako se oziramo na visoko ceno (46 do 54 K za kos). Tudi kože lisic so pri nas visoko v ceni, ker se kosajo lahko z najboljšimi s severa. Prodanih jih je bilo lani samo na Kranjskem približno za 35 do 40 tisoč kron. Kune-belice imajo sicer znatno nižje cene kot kune-zlatice, a vendar so velikega pomena pri tej trgovini, ker jih pride na trg gotovo do 500. Polhov je bilo prodanih meseca

januarja t. l. samo z Dolenjskega 26 tisoč kosov; seveda je cena tako neznatna (4 do 5 vin. kos), da skoraj ne pride v poštev. Tudi dehorjev se pri nas veliko ulovi, a tudi ti nimajo velike cene, 4 do 5 K kos. Vider se ulovi približno 70 na leto in ker imajo visoko ceno (30 do 38 K kos), se ta lov vsekakor dobro izplača. Kar se tiče kož zajcev, ne pridejo za lovca v poštev; te ostanejo večinoma kuharicam, ki jih posamič prodajajo malim trgovcem in pomagajo s tem, da delajo prekupci pri tej kupčiji velikanske dobičke. Tudi kože srn in gamsov se prav tako razgube. Ti prekupci plačujejo zajce kvečemu po 20 do 40 v, srne po 70 do 80 v, prodajajo jih pa: zajce po 70 do 80 vin., srn letne po K 3'20 zimske pa po K 1'80 do K 1'90 kos, torej prav lep dobiček.

Toda, kakor že rečeno, spravijo ta dobiček prekupci in sicer radi tega, ker se najemniki lovov navzlic temu, da plačujejo visoke najemnine, ne brigajo dosti za to kupčijo.

Navada je, da se prepusti vse ujete roparske živali nastavljenemu lovcu, ali pa sploh onemu, ki jih ujame. Res je, da je, če se iztrebijo roparice iz lovišč, lovcu v korist, ker se s tem povzdigne stanje perotnine in zajcev, vendar bi se dalo isto doseči, ali pa še več, ako bi najemniki smotreno in zložno postopali. Pri sedanjih razmerah lovec nima veliko od kože; ponavadi ne ve, kako ceno ima blago, tudi ne spravlja kožuhov, ampak jih, če le more, sproti prodaja; zato ima pa prekupec, ki hodi od vasi do vasi, bogato žetev; za polovično vrednost ali celo za slepo ceno kupuje najboljše blago. Ko bi se najemniki lovov nekoliko več brigali za to stvar in bi obljubili vsakemu čuvaju za vsako lisico, kuno ali vidro ravno toliko strelnine, kolikor jim prekupec plača za kožuh, bi gotovo večina ujetih živali prišla njim v roke. Strelnina naj bi znašala približno od lisice poleti 3 K, pozimi 5 K do 6 K, od kune-zlatice 8 K do 10 K, od kune-belice do 7 K. Ko bi na ta način prišli najemniki lova do večje množine blaga, bi se potem domenili, kedaj in komu naj se proda, kajti posebno pri tej kupčiji velja načelo: čim več blaga je vkupaj, tem večja cena se doseže. Seveda je potem treba paziti, da se blago do prodaje ne pokvari, kar se rado in hitro prigodi, če se ne zna z blagom prav ravnati.

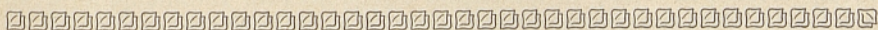
To pa ni tako težko, kakor se morda zdi. V prvi vrsti se mora žival kakor hitro mogoče odreti, in sicer je način „na meh“ odreti, najbolji. Sneta koža naj se takoj obesi, dotlej, da se jo napne. Napne se jo pa najbolje na ta način, da se jo potegne na desko, ki ne sme biti preširoka in ki je na enem koncu zožena, in sicer se jo mora kolikor je mogoče na dolgost potegniti; dlaka mora biti na znotranji strani. Pri kunah in lisicah se naj na vsak način rep z žebli odprto napne, ker sicer se rad usmradi. Navada mehove s slamo ali drobom

in drugimi takimi stvarmi natlačiti je popolnoma napačna, ker pride na ta način premalo zraka do kože in se koža tudi zelo skrči. Suši se naj na zraku in ne pri peči, ker sicer se koža rada lomi in je manj vredna. Posušene kože naj se hranijo do prodaje na zračnem in suhem kraju in sicer tako, da se ne dotikajo druga druge.

To je najvažnejše pri sušenju.

Ko bi lovec na ta način spravil več blaga skupaj, bi se ogledal za dobrim kupcem, toda ne za prekupcem. Glavni trg za kože je Lipsko. Ker pa ne gre, da bi vsak posamezni lovec po Nemškem iskal kupcev, bi bilo umestno v Ljubljani, ki ima že itak svojo slovečo „borzo“ ustanoviti glavno skladišče, zadrugo, ali kaj enacega, ki bi z lipskim trgom neposredno kupčevala.

Seveda bi bilo najbolje, ko bi se vse to vršilo v področju in s pomočjo „Slovenskega lovskega društva“. Treba bi bilo sicer pravila v to svrho premeniti, a ker bi se s tem dosegel velik dobiček tako za posameznika, kakor tudi za društvo, bi bila to malenkost proti uspehu. Lahka stvar seveda ni, a ko bi se vplivni lovci z vnemo za to zavzeli, bi se dalo v doglednem času marsikaj doseči, kar bi bilo v korist lovcev in lova. Z eventualnim dobičkom, ki bi ga društvo pri tem doseglo, bi se dalo pasjo pasmo, pri nas posebno brakirsko, precej izboljšati. To bi se doseglo na ta način, da bi društvo plemene pse in psice nakupilo in jih oddalo zanesljivim lovcem proti mali odškodnini. Ti bi zopet morali mladiče od teh psov za določeno ceno lovcem članom oddajati. To so seveda samo ideje a kakor se je vse, kar se je na svetu doseglo, zapričelo v idejah, je mogoče, da se tudi iz teh idej izcimi lahko kaj koristnega in v prid lova in lovcev. V to pa lovski blagor!

Strel s kroglo.

Dr. Viktor Jeločnik.

V 5. do 7. številki „Lovca“ smo se bavili s strelom iz navadne, gladke cevi za šibre in pretehtovali najvažnejše momente, ki vplivajo na kakovost strela. Prepričali smo se, da je treba tudi patrone za šibre basati natančno, če hočemo, da se lehkò na strelni učinek vselej in povsod zanesemo. Še večje, rekel bi skoraj matematične, natančnosti pa je treba, če hočemo prirejati municijo za risano cev, oziroma za strel s kroglo.

Dasiravno slovenski lovec rabi večinoma gladko cev, — da ne vedno na pravem mestu, sem že omenil v poprejšnji razpravi —

utrjuje se hvala Bogu polagoma tudi med nami načelo, da je za gotovo vrsto divjačine in posebne načine lova upravičen le strel s kroglo.

Preden preidemo na različne vrste krogel za lovsko uporabo, oziroma patron basanih s kroglo, oglejmo si najvažnejša orožja, iz katerih streljamo krogle.

Najprimitivnejše orožje za kroglo je navadna lovska puška z gladko cevjo, iz katere za silo in na malo daljavo (60—80 korakov) lahko streljamo navadno, to je okroglo kroglo.

V novejšem času so izumeli bolj ali manj praktični oziroma špekulativni puškarji celo vrsto krogel za gladke cevi; posebno velika reklama se dela s krogli za cevi s „Chok-om“ (Geschosse für Würgebohrungen). Znanó je, da ima vsaka dvocevka novejšega izdelka v eni (navadno levi) cevi izvrtano dolbino tako, da se proti koncu cev polagoma zožuje, tik pred koncem pa je zopet cilindrična. Na tem mestu, kjer prehaja konično vrtanje v cilindrično, je tedaj dolbina cevi takorekoč zadrnjena. Ta način vrtanja se imenuje „Choke“-vrtanje (Würgebohrung).

Učinek na strel pri tem vrtanju je, da se strel s šibrami (posebno drobne in srednje številke 6—12) zlasti proti sredini (jedru) zgoščuje in leté zrna na večjo daljavo, bolj gosto in z večjo močjo, kakor če streljamo iz navadne, koncentrične ali konične cevi.

Zadrnjeni konec cevi pa ne pripušča, da bi se streljalo iz tako urejene puške masivne krogle, ker se ta ne more v zoženem delu toliko stisniti, kolikor znaša zmanjšanje premera (kalibra) in lehkò bi se pripetilo, da se cev razpoči.

Poizkusi z različnimi krogli so izcimili vsled tega celo vrsto krogel za „Choke“-cevi, od katerih omenjam le krogle „Brennecke, Ideal, Witzleben“ itd., ki jih lahko streljamo tudi iz omenjenih cevi. Na kratko daljavo 60—80 korakov streljajo še precej dobro, seveda na primerno velik cilj in tam, kjer se pojavi nenadoma jelen, divji prašič ali medved, se da s temi krogli prav dobro nadomeščati risano cev — seveda če lovec sploh zadene ž njo. Na vsak način je treba puško natančno z dotično kroglo preizkusiti, ker velikokrat nese cev to ali ono vrsto krogel povsem drugače kakor šibre, navadno bolj na levo in nekoliko nižje, kar je treba pri uporabi vpoštovati. Na vsak način je strel s kroglo iz gladke cevi le pripomoček za silo in ne more nikdar povsem nadomeščati pravega strela s kroglo, to je strela iz risane cevi. Vsi poizkusi, ustvariti univerzalno cev za uporabo krogel in šiber, so se več ali manj izjalovili in nešteto število „neprekosljivih“ Ideal-, Rifled-, Paradox, in vrag vedi kakih patentovanih vrtanj še, ni družega kakor puhla reklama in špekulacija na denarnice preveč zaupnih, pa premalo poučenih lovcev.

Za natančen strel s kroglo, ki ima zadeti primeroma majhen cilj tudi na večjo daljavo, je treba puške risanice, to je cevi, ki ima nalašč za strel s kroglo prirejeno vijalo (Drall). Že izkušnja z navadno kroglo (Rundkugel), ki se strelja iz gladke cevi, nam kaže, da izmed gotovega števila strel, ki jih oddamo na eno in isto točko, pride večina neenakomerno v cilj, sedaj na desno ali levo, sedaj više ali niže. Čim večja je razdalja, na katero streljamo, tem slabši je učinek. Vzrok je lehkò umljiv, če pomislimo, da na težko kroglo, ki z malo hitrostjo zapusti cev, upliva takoj, ko zagleda beli dan, zemeljska privlačnost in zračni upor. Privlačna sila vleče kroglo na tla, da začne takoj padati, zračni upor jo nadleguje, da prvotne smeri proti cilju ne more obdržati in se pomika neenakomerno, zadene enkrat ob strani, enkrat zopet v višini, drugam kakor je bila namerjena.

Iz risane puške izstreljena krogla, ki se mora že v vijalu cevi pomikati natančno po začrtanih potih, izstopi iz cevi vedno enako, s sredotočno osjo naprej. Vsled vijala, pa je primorana krogla vrteti se tudi sama ob sebi, to je okrog lastne podolžne osi; zračni upor tako vrteče se krogle ne premaga tako hitro, vsled tega obdrži krogla pravo smer in se od prave poti ne oddalji niti na levo, niti na desno, ravno tako ne pada tako hitro, kakor krogla iz navadne cevi; prav hitro padanje krogle zamoremo pri risani cevi preprečiti še na ta način, da jo pošljemo z mnogo večjo hitrostjo na svetlo, to je, da je mogoče streljati krogle iz risane cevi z mnogo večjo močjo (več smodnika in izkoriščanje cele smodnikove moči), oziroma hitrostjo.

*

Najvažnejše risanice za lov so:

1. risane enocevke (Birschstutzen); puške z eno samo, risano cevjo, s petelinom, ali brez njega, z upogibljivo ali stalno pritrjeno cevjo in različnimi sistemi zatvorbe (cilindrični zatvor).

2. puške z eno risano in eno gladko cevjo (Büchsfinte); urejene vedno z upogljivimi cevmi (Kipplauf). Cevi so ali druga zraven druge, ali pa gladka cev zgoraj, risana spodaj (Bockbüchsfinte).*

3. risane dvocevke (Doppelkugelbüchse). Obe cevi sta risani in navadno druga zraven druge ležeči.

Poizkusi s puškami „Bock“ te vrste se niso posebno obnesli, ker se je izkazalo, da za močne patrone ta sistem ni prikladen, če sta obe cevi risani. Tlak smodnikovih plinov upliva na zatvor tako neugodno,

*) Ime „Bockbüchsfinte, Bockdoppelbüchse“ itd. imajo te puške po berlinskem tovarnarju orožja Emilu Bock-u, ki je prvi spravil v promet dvocevke s cevmi, ki leže druga vrh druge.

da ni mogoče spraviti obeh cevi do tega, da bi streljali natančno skupno na eno točko.

Dosedaj so bile vse risane dvocevke urejene z upogljivimi cevmi; v najnovšem času izdeluje puškar Kalezky na Dunaju tudi risane dvocevke z nepremakljivimi cevmi in cilindrično zatvorbo za uporabo posebno močnih patron.

4. trocevke (Dreiläufer, Drilling). Kakor kaže ime, je to puška s tremi cevmi. Navadno ima dve cevi za šibre in eno, pod temi ležečo cev za kroglo. Za posebno uporabo v planinah se izdelujejo tudi trocevke z dvema risanima cevima (Doppelbüchsendrilling) in eno gladko cevjo za šibre, oziroma tudi s tremi risanimi cevmi. Tudi trocevke s tremi gladkimi cevmi se izdelujejo. Za slovenskega lovca je najvažnejša prva vrsta tek pušek, ker je res pravo univerzalno orožje toda o tem pozneje.

Nerodne in komplicirane četverocevke omenjam le mimogrede, ker se niso mogle in se ne bojo nikdar udomačile.

5. Repetirke. Puške risanice, s stalno, nepremakljivo cevjo in urejene po vzorcu vojaških pušek, za basanje večjega števila (navadno 5) patron in oddajo strelov hitro družega za družim. Najvažnejši sistemi te vrste so: Mannlicher, Mauser, Mannlicher-Schönauer itd.

Katero izmed navedenih pušek uporabljaj lovec pri izvrševanju lova, je odvisno od divjačine, katero misli loviti, od kraja in terena, v katerem lovi, od lovskih običajev, oziroma zakonitih ali privatnih predpisov itd.

Za nas in današnjo razpravo se je ozirati le na risano cev in patrone, ki spadajo k le-tej, ne glede na to, ali čepi poleg nje ali nad njo še ena ali dve gladki cevi, oziroma če se je drži mehanizem za repetiranje.

Že v št. 5. „Lovca“ sem omenil, da je starodavna — žalibog med Slovenci malo uvaževana — navada, skoraj bi rekel lovski zakon, da se strelja vsa, k visokemu lovu pripadajoča dlakasta divjačina, kakor tudi srnjak (izvzemši brakado) s kroglo in edino le s kroglo.

Če pa hočem loviti plemenito, k visokemu lovu prištevano divjačino in jo streljati s kroglo, poznati moram svojo risanico in njej prikladne patrone povsem natančno, da vem, kaj smem in morem od nje zahtevati, in katere divjačine se smem z njo lotiti, katere pa ne, da ne streljam tja v en dan.

„Suum cuique“ velja posebno pri strelu s kroglo. Patrona, ki zadostuje, da preobrnem srnjaka, velikokrat ni več dovolj močna za gamza ali jelena; o najkrepkejših orjakih, medvedu ali divjemu prascu, še ne govorim ne. In vendar se ravno v tem največ greši na divja-

čini, zaupajoč priporočilu puškarjev in njihovim ilustrovanim cenikom. — Odkar ima vojaštvo v uporabi repetirke z majhnim premerom (kalibrom) krogle, in se je spoznal velikanski učinek, ki ga ima patrona te vrste, basana z brezdimnim smodnikom, uporabljajo se tudi za lov večinoma le še risane cevi z majhnim premerom. Toda učinek krogle je dovoljen le, če je patrona res povsem ista, kakor so navedene vojaške, ne le kar se tiče velikosti krogle. In ravno v tem si, kakor kaže izkušnja, tvorijo lovci, in tudi nekateri puškarji povsem napačne in nejasne pojme. Poglejmo nekoliko nazaj! (Dalje prih.)

Iz lovskega nahrbtnika

K notici »Jeleni na Kranjskem«, ki smo jo priobčili v 7. štv. „Lovca“, nam je ravnatelj knežjih domén gosp. Henrik pl. Schollmayer-Lichtenberg iz Šneperka sporočil, da je imel ta jelen rogovje še neobdrnjeno, torej bi se ga po običajih, ki se jih pravi lovci drže, še ne bilo smelo streljati. Gosp. ravnatelj nas je obenem tudi opozoril, da je izraz „lihi enajstak“ velik greh proti lovski terminologiji. Mi smo gosp. ravnatelju hvaležni, da se za naš list tako toplo zanima in mu pritrjujemo, da ni lovsko jelena streljati prej, preden je rogovje obdrgnil, prav tako kakor tudi srnjaka ne. Tudi priznavamo, da je izraz „lihi enajstak“ nepravilen, in bi se moralo pravilno glasiti: „lihi dvanajstak“. Te napake pa ni šteti našemu izvestitelju gosp. Milanu Lahu iz Loža na rovaš, marveč uredništvu, ker je ono odgovorno za pravilno pisavo. Uredništvo.

Mednarodni lovski kongres se je vršil začetkom septembra na Dunaju. „Slovensko lovsko društvo“ sta na kongresu zastopala gg. dr. Bretl in dr. Lukan.

Novi lovski zakon za Kranjsko, — kakor je bil sprejet v zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora ni dobil najvišje sankcije. Pričakovati je torej v tem zasedanju nove lovske debate. Naša želja je, da bi se vbrala srednja pot tako, da bi novi zakon ne uničil lova, pa tudi kmetijstva ne oškodoval. V to je pa treba skupnega dela lovcev in agrarcev.

Lovska razstava na Dunaju bo, kakor se čita zaključena sredi t. m.; skoro gotovo bo pa odprta do konca t. m. Deželna lovska razstava bo najbrže v prvi polovici novembra.

Lovsko društvo „Jelena“ v Hrastniku, ki se je ustanovilo letos, ima sedaj v najemu že lovišče občine Marije Reko (približno 1800 ha). Lov obeta sreden: Zajcev manj ko preteklo leto, srn kakor navadno, jerebic je pa letošnje leto obilo, poljskih kakor gozdnih. — Nemalo se obeta letos tudi lisic.

Lovski pozdrav!

Miloš Roš.

Jelen na Dolenjskem. Vsak, kdor se je že vozil proti zeleni Štajerski, je gotovo opazil med Zagorjem in Trbovljami na levem bregu Save gozdnato predgorje, ki je proti reki bolj skalnato. Radi mirne lege ter dobre paše, nahaja se tam razne divjačine v obilici. Večkrat se dogodi da se priklatijo semkaj gamsi z bližnjih kamniških planin, nekaj jih je pa tudi še od starih časov ostalo, zlasti na skalovitem desnem bregu Save. Pred kakim dobrim mesecem se je pa pojavil v teh loviščih jelen. Najbolj gotovo je zašel semkaj iz gozdov Gorenjega Štajerskega. Tukajšnjim kmetom je delal ta klati-vitez posebno po njivah znatno škodo. V

nedeljo 18. septembra zgodaj zjutraj se napoti kakih deset lovcev na takozvano „Jeleno trato“, kamor je jelen zelo rad zahajal. Proti sedmi uri ga je lovec, stoječ nad „Španovim vinogradom“ res opazil; mirno se je pasel v ozki dolini. Kmalu so ga zasledili tudi psi ter ga gonili kake $\frac{3}{4}$ ure po gozdovih ob Savi proti „Jelenovemu vrhu“. Prvi je streljal nanj najmlajši lovec cele lovske družbe in ga dobro zadel. Jelen se je po tem strelu ustavil v neki mlaki in se postavil psom v bran. Toda v tem hipu je na lice mesta prispel neki drugi lovec in z dobro merjenim strelom v glavo rešil plemenito divjačino nadaljnjih muk. Jelen je tehtal 90 kg. To se je zgodilo v lovišču gosp. Zimmermanna trgovca in posestnika v Zagorju. To lovišče je eno najlepših ob Savi.

Janko Zagorski.

K škodljivosti postolke. Pred več leti sva delala s zidarjem Koširjem v cerkvi na Homcu. Postolke so imele pod streho te cerkve mlade, in sicer sva opazila 2 mladiča. Pod to streho so gnezstile pa tudi senice. Ko so se seničice izvalile, so postolke vse požrle. Bila sva jezna in sva postolke, 2 stara in dva mladiča, ubila. Prepričan sem, da postolka žre in pokončuje mlade tiče. Jaz sem lovec že nad 14 let.

Kamnik, 26. septembra 1910.

Vrhovnik Janez.

Krotke lisjak. Imam krotkega, letošnjega, mladega lisjaka. Neki dan mi je v bližini gozda po nesreči ušel in jo pobrisal seveda v gozd. Ker ga nisem utegnil iskati, sem odšel domov brez njega. Naslednji dan sem ga pa šel iskat, vkljub temu, da mi je sosed pravila, da je videla mojega lisjaka na dvorišču. Jaz namreč nisem mogel vrjeti, da bi mogel mlad lisjak najti svoje bivališče. Seveda sem lisjaka po gozdu zaman iskal. Tretji dan pride zopet sosed k meni in pravi, da je lisjak na dvorišču, da preganja kokoši. Mislim sem, da se šali, a vseeno grem gledat kaj je. Ko pridem na dvorišče, so kokoši s petelinom na čelu, imele velik „kokodajs“. In koga zagledam? Lisjaka! Z običajnim klicem ga pokličem in kmalu priteče „Togo“ vesel k meni, ter se pusti mirno privezati. Škode ni napravil druge, kakor da si je privoščil 3 sveža jajca za zajtrk. Pripominjam, da je kraj (gozd) kamor mi je bil ubežal, oddaljen četrt ure od mojega doma. Ker sem ga na dotični kraj nesel, je mogel najti le po moji sledi nazaj; to je ravno čudno, ker je cesta shojena do dotičnega kraja najbolj. Sedaj pa skače „Togo“ zopet doma.

Metlika, 28. septembra 1910.

Lavoslav Knapfel.

K jesenski selitvi kljunačev I. 1909. Prvega kljunača sem našel in ustrelil dne 24. septembra 1909. Kljunač je bil v vrbini blizu potoka „Reka“ pri Bregu (vas tik Li:ije). Držal je dobro pred psom. Drugi dan 25. septembra je ustrelil blizu tam lovec Florijan Kokalj 3 kljunače in naslednje dni še 10—12. Natančnejših podatkov glede omenjenega lovca žalibog ne morem več na pamet navesti. Iz lastne prakse navajam le tiste dneve, ki jih imam natančno zabeležene v lovskem koledarju; prvega kljunača sem ustrelil, kakor zgoraj omenjam, 24. septembra 1909. Dasiravno sem nato iskal več dni zapored, nisem našel več kot enega samega kljunača v litijskem okraju. Pripominjam, da dobro poznam in natančno vem za prostore, kjer je vsako leto sigurno kljunač, če je sploh kateri v lovišču.

Začetkoma oktobra sem bil kot gost na lovu pri g. Frideriku baronu Gagneru na gradu Mokricah pri Brežicah in sem videl, ko smo lovili v „Veliki vrbini“ ob Savi fazane, 8 oktobra enega kljunača.

V okolici Kamnika je bilo o tem času jako malo kljunačev; dne 12., 13. in 14. oktobra sem našel vsakokrat po enega in dva od teh sem tudi ustrelil. Sploh je tam jesenski lov na kljunače le tedaj uspešen, kadar zapade sneg v planinah in v srednje visokih hribih — kakor n. pr. leta 1907, ko sem v eni uri, gazeč po

$\frac{1}{2}$ m globokem snegu, 7 kljunačev ustrelil, 11 pa grešil. Dne 17. oktobra je bil moj dopust končan in ne morem iz lastne izkušnje ničesar poročati o nadaljnjem razvoju. Kolikor so mi javili prijatelji, selitev ni bila bogvekako imenitna; na vsak način se pa ni dala niti primerjati z mnogoštevilno selitvijo l. 1907.

Dr. V. Jeločnik.

Lov na Kranjskem leta 1908. C. kr. osrednja statistična komisija je izdala meseca aprila letošnjega leta zanimivo razpravo o lovu v avstrijskih deželah. Iz te razprave sem o lovu na Kranjskem posnel nastopne podatke.

Leta 1908. je imela Kranjska 560 lovskih okrajev; med temi je bilo 1 zverinjak, 193 samosvojih in 366 občinskih lovov. Zverinjak je obsegal 3128 *ha*, samosvoji lovi 162.771 *ha*, občinski lovi 829.624 *ha*, vsi skupaj 995.523 *ha*. Občinski lovi so bili vsi dani v zakup. Zakupnina je znašala 117.566 K t. j. 0.14 K za 1 *ha* (leta 1900 samo 47.687 K). Najdražji je lov na Dolenjem Avstrijskem in Gorenjem Avstrijskem povprečno po 0.71, oziroma 0.44 K za 1 *ha*, najcenejši v Galiciji in Bukovini po 0.06, oziroma 0.07 K za vsak *ha*. Zakupnina vseh lovov avstrijskih je znašala 4,938.845 K.

Lovskih kart se je izdalo na Kranjskem 2965 (za 988 več nego l. 1900.); zanje so izkupili 13.488 K (za 5976 K več nego l. 1900.). V vsej Avstriji so dobili zanje 599.735 K. Pri tem pa ni všteta Tirolska, ki ne pozna lovskih kart, niti Dalmacija, kjer je lov vsakemu dan na svobodo.

Lovskih čuvajev in drugih nadzorstvenih organov je bilo na Kranjskem 1120, med temi 93 izprašanih, 1027 neizprašanih.

Ustreljenih, oziroma ujetih ali končanih je bilo l. 1908 na Kranjskem: 44 jelenov, 3573 srn, 481 divjih koz (gamsov), 204 divjih petelinov, 42 ruševcev, 1511 gozdnih jerebov, 376 fazanov, 1 medved, 2 volka, 17 orlov, 43 čukov, 13.971 zajcev, 28 snežnih jerebov, 119 skalnih jerebov, 7722 jerebic, 1827 prepelic, 1234 slok, 531 kozic, 43 divjih gosi, 2246 divjih rac, 1691 lisic, 182 kun, 140 podlasic, 145 dehorjev, 23 vider, 304 jazbeci, 44 divjih mačk, 1768 veveric, 1797 sokolov in jastrebov, 4099 vran in srak, vsega skupaj 44.182 živali. — Vrednost vseh l. 1908 ubitih živali znaša v vseh avstrijskih deželah (brez Dalmacije) 11.665.926 K; od tega spada samo na Češko 3,824.699 K, na Moravsko 1,799.427 K. Kranjska v tem oziru ni posebej izkazana.

Fr. L.

Medved, volk in ris. Koliko je bilo zadnje čase v Avstriji teh zveri ustreljenih, o tem imamo zanesljive uradne podatke samo iz leta 1900., 1905. in 1908. V omenjenih treh letih je bilo ustreljenih med dve do v: na Kranjskem 6, na Tirolskem 5, v Galiciji 47, v Bukovini 10, v ostalih avstrijskih deželah nič. — Volkov je bilo ustreljenih v omenjeni triletni dobi: na Kranjskem 11, na Primorskem 1, na Moravskem 1, v Galiciji 117, v Bukovini 74, v ostalih avstrijskih deželah nič. — Zelo redka zver v alpskih in sudetskih deželah je ris. V zgoraj navedenih treh letih so jih ustrelili: na Štajerskem 3, v Galiciji 109, v Bukovini 18; po drugih avstrijskih deželah nič. Pred šestdesetimi leti so jih streljali še v loviščih okoli Starega trga pri Ložu.

Fr. L.

Visoki gospodje — veliki lovci. Največja in najbogatejša lovišča ima naš presvetli cesar na svojih enoindvajsetih zasebnih, rodbinskih in zakladnih graščinah na Češkem, Moravskem, Nižjem Avstrijskem, Gor. Avstrijskem, Štajerskem in Ogrskem. Poleg tega ima še nekaj lovišč v zakupu, ki se zanje plačuje povprečno 19.906 K letne zakupnine. Zadnjih deset let (od l. 1899–1908.) je bilo v teh loviščih postreljenih 13.541 jelenov, 8907 srn, 19 divjih mrjascev, 3.868 divjih kozá, 2127 divjih petelinov, 909 ruševcev, 49.763 fazanov, 159.992 zajcev, 40.919 kuncev, 139.372 jerebic, 19.199 gozdnih jerebov, divjih rac in slok in 739 druge užitne

lovne perotnine. Škodljivih živali je bilo v omenjeni dobi ustreljenih: 4206 lisic, 547 dehorjev, 1514 kun, 5267 jazbecev, 6.386 podlasic in 46.559 sokolov, jastrebov in druge kvarne perotnine. Vrednost vse v zadnjih desetih letih ustreljene živali znaša 1.268.815 K, novčni promet za ves ta lov pa povprečno letnih 1.011.829 K. Ves ta razsežni lov oskrbujejo 3 dvorni lovski voditelji in 1 pomočnik, 68 gozdnih uradnikov in 489 gozdnih in lovskih čuvajev. C. in kr. dvorno lovsko vodstvo ima svoj sedež na cesarskih posestvih Ebensee na Gorenjem Avstrijskem ter Eisenerz in Neuberg na Štajerskem.

Razsežna lovišča ima na svojih treh graščinah v Šleziji na Moravskem in na Gorenjem Štajerskem tudi nadvojvoda Friderik. Samosvoj lov meri 71.012 *ha*, v zakup vzeti lov 54.331 *ha*; za zadnjega se plačuje 5510 K letne zakupnine. Ta lovišča oskrbuje 34 uradnikov, 235 lovcev, gozdnih in lovskih čuvajev. Leta 1908. je bilo v teh loviščih ustreljene 38.422 užitne ter 11.736 škodljive divjačine. Vrednost vse postreljene divjačine je znašala 72.030 K, lovskih škod je bilo plačanih 34.224 K, za plače in mezde lovskega osebja je bilo izdanih 58.400 K, lovski stroški so znašali 140.191 K, vseh stroškov skupaj je bilo 232.815 K, vsega novčnega prometa 289.780 K.

Znamenito lovišče ima dalje nadvojvoda Karl Štefan na svoji graščini v Galiciji. Od l. 1899. do 1908. je bilo ustreljenih 13.640 kosov užitne divjačine, tedaj povprečno na leto 1364 kosov. Ta divjačina je bila vredna 33.601 K. Vsi stroški za lov so znašali v omenjenih desetih letih 77.488-68 K ter so tedaj znatno presegali dohodke.

Velik lovec je tudi vratislavski škof na Pruskem, ki podenj spada avstrijska Šlezija. Ondukaj ima na svojih štirih graščinah imenitna lovišča, in sicer 33.211 *ha* samosvojega, 10.567 *ha* v zakup vzetega lova. Zadnjih pet let je bilo ustreljenih 193 jelenov, 428 srn, 30 divjih petelinov in ruševcev, 184 fazanov, 2055 zajcev, 855 jerebic, skupaj tedaj 3745 kosov užitne divjačine, ki je bila vredna povprečno letnih 16.850 K. Lov je obskrbovalo 94 oseb. Lovske škode je bilo l. 1908. plačane 3741 K, stroški vsega lovskega obrata so omenjeno leto znašali poleg tega še 32.518 K ter so skoraj za polovico presegali dohodke.

Eno največjih lovišč ima grof Karl Abensperg-Traun na svoji graščini Petronell na Dol. Avstrijskem. Zadnjih deset let je bilo ondod ustreljenih 1076 jelenov, 665 srn, 14.661 zajcev, 4223 kuncev, 1864 fazanov, 10.738 jerebic, 77 slok, 2481 divjih rac, 86 divjih gosi, 1586 prepelic in 23 druge perotnine, tedaj 37.180 kosov užitne divjačine, poleg tega pa še 121 lisic, 4 vidre, 19 dehorjev, 83 kun, 754 jazbecev, 249 psov, 1686 mačk, 2923 veveric, 32.547 ujed, tedaj skupaj 40.422 kosov škodljivih živali. Vrednost vseh ubitih živali znaša zadnjih deset let 91.173 K, stroški pa znašajo 118.627 K ter presegajo dohodke za 27.514 K ali za 2751 K na leto.

Jako natančni lovci so grofje Czernini, ki imajo svoja lovišča na južnem Češkem. Od leta 1791. do danes je rod za rodom natančno zabeležil vsako ustreljeno žival. Silno zanimivo je pregledavati te lovne zaznamke (Schusslisten). Časih je kakšna divjačina po 10—15 let čisto izmrla, tako n. pr. od l. 1799—1811. ni bil ustreljen noben damjak, od l. 1799—1831. noben fazan, od l. 1852—1876. in od l. 1898—1908. noben divji mrjasec; sloke so v večletnih presledkih popolnoma izostale; ruševce se je prikazal šele l. 1863. V stoinsedmih letih je padlo v tem lovišču: 2295 jelenov, 2610 damjakov, 1103 divji mrjasci, 7925 srn, 27.872 zajcev, 606 divjih petelinov, 728 ruševcev, 21.807 fazanov, 198.594 jerebic, 1161 slok, 9546 divjih rac, 15 divjih gosi, skupaj 409.510 kosov užitne divjačine. Leta 1908.

je ves ta lov stal 63.075 K, dohodki so znašali 72.277 K, bilo je tedaj 9202 K prebitka. Toda pri tem niso vštete plače in mezde gozdnega in lovskega nadzornega in upravnega osebja. Ako vštujemo tudi te med stroške, kaže lov izdatno izgubo. (Vir: Statistische Monatsschrift, April-Heft 1910, Beiträge zur Statistik der Jagd von Dr. Hugo Forcher).
Fr. L.

L I S T E K

Lovski tat!

Slika. Spisal Žurgov Jože.

Pol treh zjutraj! Tema in gosta megla prve jeseni se še trdovratno upirata bližajočemu se jutru. Droban dežèk, ki mršči z neba, se dobro prillega pustemu jutru.

Na Hribu je vse mirno, vse še v spanju, niti najmanjši šum ne moti njegovih prebivalcev v nočnem počitku. Le sempatja potegne lahek veter, kakor bi hotel razpoditi sitno meglo ter ugladiti pot plahemu jutru ...

Hrib je mala vas, ki je dobila ime menda prav po svoji legi. Slabe pol ure od doline stoji tu pet nizkih, zakajenih kmečkih koč, med temi pa kakor izjema, šesta velika, lepa, gosposka hiša. Stari strogi graščinski logar Bolè stanuje v nji s svojo družino.

V zgornji izbi je gorela že luč, ki je pa naenkrat ugasnila; kmalu nato je stopila iz hiše oseba, zavita v ozek, temen plašč ter tiho brez šuma izginila za vratom proti bližnjemu gozdu. Kdor vaščanov bi to videl, bi se kar nič ne čudil, saj je šel stari logar Tone malone vsako jutro tako zgodaj na lov. Le da logar ni bil uren, previden in nezaupljiv! Ni se zganil, če je zaklokal na stajah petelin, ni se vstrašil stari Bolè, če je odlomil veter suho vejico ter jo vrgel na tla. Ozrl se je tja, puhnil par kolobarjev dima in šel počasi dalje. Ta ponočnjak je pa stopal posebno previdno, nezaupljivo.

Počasi se je začelo daniti. Jutranji zvon je odpel svojo pesem; v grmovju so se oglašali posamezni pevci, pod oblaki je že plul z močno perutjo kragulj kokošar, srna je otrsela z glavo, se ozrla plaho okrog ter lahnih skokov šla na jutranjo pašo; bor je zašumel, bukev zadrhtela ... Megla pa se je vlačila od vrha do vrha, kakor bi tu ne imela obstanka.

Boletov Štefan je bil takrat že daleč za hribi. —

Štefan, sin logarja Toneta, je letos končal šesto šolo, in je imel iti v sedmo. Bil je po telesu izredno razvit dečko in dasi mlad, nad

vse strasten za lov. Tembolj ga je jezilo, ko sta mu graščak in njegov oče sam prepovedala hoditi na lov.

Danes pa je imel oče opravka v mestu. Še snoči je šel zdoma, in šele zvečer se je imel vrniti.

„Kaj bi dolgo premišljal! Prilika je ugodna, kedo bo vedel —?“ je lovska strast šepetala mlademu dijaku in ga končno zvalila na — prepovedano pot lovskega tihotapstva.

Ni se še zorilo, že se je plazil Štefan s puško počasi in previdno od plota do plota, od grma do grma, od špilje do špilje, napenjal oči, poslušal, obstal, pa zopet nadaljeval pot tiho, previdno — kakor divji lovec, lovski tat, ki zalázva tujo divjačino.

Lovski tat —? Tat —! Nehote mu je zastal korak. Tanka rdečica mu je zalila obraz.

„Sedaj sem tat! Tat, kakor oni, ki se plazi o polnoči do vrat siromaka, vlni v skrinjo in vzame iz nje s trudom in žulji zasluženi denar, njegovo in njegovih otrok živež. Tat, kakor oni in z njim na eniinisti stopinji!... Čemu mi pa ne dovolijo loviti? Kaj mi mar meso? Lov naj mi dajo, meso jim rad prepuštim!“

Veja se je zazibala. Štefan se je zdrznil in počenil za grm. Nič ni bilo nevarnega. Le veter je potegnil skozi gozd ter ga zamajal. Megla se je zasukala v dolge, zvite zamote ter bežala v doline, na skalna rebra ter dalje... v nebo, v svoje domovje.

Štefan ni imel sreče in ničesar ni mogel dobiti na muho. „Slabo vreme je temu krivo, da se mi nič ne prikaže“ se je tolašil in se obrnil proti domu.

Skalno reber je imel že za sabo, le še Goli vrh mu je zakrival pogled v dolino.

Da bi se malo odpočil, se je ustavil v gošči pod širokoraslo, zeleno bukvijo.

V bližini se je oglasila šoja. Štefan je vzel čvenk ter parkrat zapiskal. Šoja je priletela bliže, vedno bliže... „Če drugzega ni, boš pa ti“ si misli in pomeri. Tu pa začuje za hrbtom lahen šum, — vejica počí, — zaslišijo se mehki, prožni koraki... Štefan se obrne, — nekaj rjavega odskoči. Bliskoma je puška pri licu, — — — strel odmeva votlo po hosti, iz cevi se pa kadi dim...

Kakor mrzliččen skoči Štefan na kraj kamor je pomeril. Sam ne ve, kaj se je pravzaprav zgodilo, tako naglo se je vse izvršilo. Srce mu bije glasno, oči se biskajo, roka se trese, gleda kakor blazen...

Težko sopeč in s pretresljivim ječanjem se vleče ranjena srna po prednjih nogah naprej, zadnji konec ji je popolnoma strf.

Šele ob pogledu na ranjeno žival se zave Štefan svojega položaja. Hlastno seže po nož ter ga potisne srni v prsa, da bi ne ječala. Gorak dih mu pihne iz požiralnika naravnost v obraz . . .

„Ali je kedo videl —?“

Čuti ni nikogar.

„Da bi le ne bil tudi nihče slišal!“ —

Štefan stopi nekaj korakov na stran in napeto posluša. Vse mirno . . . Gre nazaj in zopet posluša. Zopet vse mirno. . . . Globoko se oddahne.

„Upam, da sem v bližini sam.“

Hitro pograbi srno, zapre drugega petelina, ki ga je pustil v prvi razburjenosti odprtega ter beži s plenom, kakor bi ga podil vihar. Ko je že daleč, se ustavi razpaljen, vročega lica in potnega čela sredi temne goščave.

„Kaj zdaj? Dvojna težka zavest; prvič sem divji lovec, drugič pa sem ustrelil srno v prepovedanem lovskem času. Če me dobe, sem izgubljen. Zapro me in šola potem zbogom! Vseh šest šol za nekaj minut lovske strasti! Če me zalote, primejo poleg tega še očeta in graščina mu da gotovo slovo. Z enim samim nepremišljenim korakom uničim torej sebe in svoje . . . „Strast, strast, kam zapelješ človeka, pa se pokaži v tej ali oni obliki!“ — Take misli so mu rojile po glavi.

Zagledal se je v srno, vso krvavo, in tesno mu je bilo pri srcu.

„O da bi mogel vse to storiti nestorjeno!“ Domov ne smem s srno na noben način, pustiti jo moram tukaj. Zima bo kmalu, pokril jo bo sneg in do pomladi bo segnila, če je ne bodo že prej raztrgale lisice ali volkovi. Če pa jo dobe logarji, se bo pač mislilo, da jo je ustrelil — divji lovec.“ —

Lahek nasmeh mu je priplul na ustnice, ki je pa takoj izginil.

„Kako pa da je ni vzel sabo? — Je ni našel. Obstrelil jo je samo, pa je poginila v gošči. — Kdo pa ji je prerezal vrat —?“

Tu je Štefan obstal in nejevoljno zmajal z glavo.

„S tem ne bo nič! Srno je ustrelil nekdo, — se bo dejalo — ki se jo je bal domov prinesiti. No — in takih je tu na Hribu — bolj malo —! Ne, ne, tako se vam pa tudi ne dam.“ —

Zazdelo se mu je, da je nekaj zašumelo. Smuknil je v grm in počenil na tla. Veverica je skakala urno z veje na vejo in povzročala ta šum. Štefan se je umiril.

„Tako naredim!“ — je nato sam veselo vskliknil, „pa bo najboljše“.

V kotanjki, kjer je čepel, je začel zazmetavati kamenje. Ko je izgrebel dovolj veliko jamo, je pograbil srno ter jo položil vanjo, vrh nje pa nametal vej, kamenja in suhega listja. Prav nič se ni poznalo, da je bil kedo tukaj.

Ko je končal delo, se je ogledal. Roke in nož so bili krvavi. Izpral je vse pazno z roso, nato še osnažil puškino cev, se ogledal previdno naokoli, zapomnil kraj in tiho odšel . . .

V gozdu je bilo zopet vse mirno.

* * *

Starega Boleta še vedno ni bilo domov. Celo popoldne je že pazila mati Lenka na pragu, kdaj se vrne mož, pa vedno zaman.

Štefan je hodil ves dan čmeren in zamišljen okrog, šel v svojo sobo, se izgubil na vas, pa se kmalu zopet vrnil. S sabo je pripeljal tudi Renkočega Janeza, mladega kmečkega fanta, nekdanjega sošolca, prijatelja. Zaprla sta se v sobo in tam ukrepala. Načrt je bil kmalu gotov.

„Jaz grem ponjo“, tako je rekel Štefan Janezu, „ti pa me počakaš vsaj do ene ali dveh čez polnoč pred vasjo pri Baštekovi bajti in mi poveš, če je vse varno. Potem odneseva srno k vam v podstražek, kjer jo še nocoj odereva. Kožo in kar je takega jutri zakopljeva, meso pa pustiva pri vas. Kar bova mogla, ga bova hodila sama kam ven peč, drugo pa naj pokuhajo vaši doma“.

Vreme je bilo cel dan pusto; vedno je dežilo, se malo spretetelo, pa se zagnalo znova s toliko večjo silo.

Tudi zvečer ni bilo nič boljše. Gosti, sivi oblaki so preprezali nebo, niti veter, ki je začel briti, jih ni mogel pretrgati. Drobne kapljice so rosile neprestano.

Tedaj si je poiskal Štefan staro, umazano in razcapano obleko, vtaknil v žep revolver, za pas malo ročno sekirico — furlanko, pod pazduho pa je skrnil velik, močan nahrbtnik in odšel — v dežju in mraku.

Pot ga je peljala kakor zjutraj. Po vaških zavrtih na polje, pod Kozjo gorico nad Ravno vasjo čez Drenšček in dalje v gozd.

Ko je bil vrh Drenščka, je bilo skoraj še čisto temno. Sedel je na špiljo tik poti, da bi ujel sapo.

Ravno je mislil stati, ko je zapazil, da se pomika od Ravne vasi mala, črna pika. Stanovitno se drži smeri sem proti Drenščku.

Štefan prime daljnogled v roke, ki ga je vzel za vsak slučaj tudi s sabo, in ga naravna proti sumljivi točki.

„O strah in groza! Novi grajski logar je . . . — Tirolec — vrag! Zapaziti me je moral!“

Štefanu je postalo vroče. Skočil je pokonci, pa se zapodil v dalj kolikor je mogel. Tema ga ni dosti ovirala, ker se je začelo kakor nalašč njemu na kljub, da bi ga logar lažje zasledoval, nebo naenkrat svetliti in skoraj se je že imela prikazati luna izza oblakov.

„Kaj pa če je njegov pes zjutraj izsledil zakrito srno in je potem logar čakal cel dan na preži, kdo bo prišel ponjo?“

Težka zavest je Štefanu trdila nogi, da nista tekli, kakor je on hotel.

„Da bi le še nocoj srečno minilo! Danes — pa nikdar, nikoli več!“ se je zaklinjal mladi tihotapec.

Prišel ali bolje priteknel je do križpoti. Naprej — nazaj — na desno — na levo! Kratek trenotek je postal, ter premišljal.

„Tudi ti me ne boš!“ je siknil naglo med zobmi ter se zapodil naravnost v hrib. „Tvoj pes pa bi mi utegnil sedajle škodovati, če bi ga imel — s sábo.“

Težko je sopesel, ko je plezal po strmi stezi navzgor. Tla so bila mokra in v luninem svitu so se poznali vsi sledovi dobro v listju, posebno ker jih je še sam nalašč zajedal s petama globoko v tla. Bil je že kakih sto korakov od križpoti, ko se je naenkrat obrnil kakor pes, ki je izgubil sled, ter hitel natanko po istih stopinjah nazaj na križpot, krenil na levo pot ter tekkel po tej na vso moč. Pri tem pa je stopal vedno le vrh kamenja in natanko pazil, da bi se kje kaj ne poznalo.

„Tudi tebe zvodim na led, če le Bog da, čeprav si star lisjak. Tič tiča ne vjame, pravijo, ali vsaj ne tako zlahka.“

Pot je vodila še dalje. Štefan pa je rajše zavil po ostrem kamenju naravnost v hrib, držeč se še vedno raje na levo nego na desno. Ko je bil že daleč, je počenil za visoko, sivo skalno steno ter napenjal oko in uho...

Luna se je zopet skrila za oblake. Dež je sicer miroval, le gozd je šumel svojo nerazumljivo, tiho večerno pesem, ki povzroča v človeku, nevajenem gozda, večkrat čudno tesnobo pri srcu. Zdi se mu skoraj, kakor bi mu šepetali duhovi, vešče, čarovnice, ki plavajo nevidno okoli njega. In dasi ne babjeveren in tudi ne strahopeten, si človek zaželi v tacem trenutku človeka, prijatelja poleg sebe.

Zdelo se mu je, da sliši sempatja glas, — kakor če človek izpodsne na kamnu. Nato zopet tihota. Veter potegne od one strani in zopet isti glas. Štefan posluša... ni ga glasu, ki bi ga še mogel preslišati. Zopet škrtanje... topot pa že daleč, tam nekje gori na vrhu. Komaj, da se je še razločilo...

Štefan se je dobrovoljno nasmehnil.

„Ha... sem ga, tudi tega sem...“

Vstal je, se pregledal po žepih, če ni ničesar pozabil, potem pa odšel naprej. Hrib je bil strm in ker se je izgubila luna, tudi pot kaj naporen in nevaren. Večkrat je zazijal pred njim prepad, globok in teman, da se ga je vstrašil in večkrat se je zaletel v skalo ali deblo, da se mu je kar zasvetilo pred očmi.

Malo ga je že začelo skrbeti, da bi ne našel v tej noči onega kraja. Videl ni ničesar in zato se je držal svoje smeri le približno, kakor je mislil.

Ta hrib, dolino, pa še oni hrib — in na mestu je. Pot ga je zasopila, da se je moral kratko oddehniti. Dih je pridržal in poslušal. Širom prostranega gozda le ono veličastno šumenje temnih hoj, sicer pa povsod svečana tišina . . .

Naenkrat pa se je domislil:

„Kaj pa če je šel logar naravnost tja, se skrili v grm in sedaj tam čaka . . . in če je še koga drugega poslal tja podnevi — ? Naj bo, kar če, tu se pa izročim — svoji sreči. Ali — ali!“

Sever je zapihal močneje, oblaki so se začeli zopet poditi in trgati. Sploh je bila nocoj ona noč, ko ni vreme niti pet minut stalno.

Štefan je stal v sedlu med Golim vrhom in Ramo. Tu spodaj v dolini je ležala srna.

Tihotavec je stopil na slabo gozdno pot, ki se je vila ob robu širokega laza, ki je ležal kakor gorsko jezero skrit tu sredi divjih hojevih gozdov. Da bi ne delal ropota, se je ognil za kraj ter stopal po mehki travi počasneje in oprezneje. Vrh Rame je upila sova svoj zategli, žalostni „dhü—ü—ü, dhü—ü—ü.“

Štefana je bilo skoraj strah.

Še par korakov v goščo in Štefan stoji pod široko, vejasto bukvo, svojo znanko od jutraj. Srce mu bije močneje, kolena se mu malo šibe, roka se rahlo trese . . .

„Štefan, pogum! Kar bo, bo! . . .“

Korak za korakom stopa naprej. S furlanko v roki je videti kakor hajduk, ki misli skočiti na popotnega trgovca v samotnem gozdu.

Že vidi grm. Še enkrat se sključi na tla, se ozre naokrog, potem pa skoči ognjevitost k grmu, kakor bi se bal, da mu ne uide.

Vse je kakor je pustil.

Brž izvleče srno izpod šare, vzame nož, ji prepara trebuh ter iztrebi drobovje, ki ga zakoplje, kjer je ležala žival. Nato zgnete srno brzo v nahrbtnik ter odide hitro in tiho, kakor je prišel.

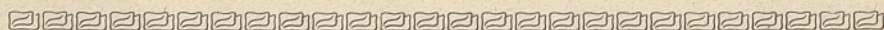
„Hvala Bogu, samo tu sem se res bal. Zdaj sem dober!“

Mesec mu je svetil, ko je stopal po ozki tesarski stezi proti domu. Srna je bila težka, da mu je pot lil po obrazu, ko se je bližal Hribu. Skoro je imel priti do Baštekove bajte. Počeniil je za leskov grm ob njivi ter trikrat narahlo zazvižgal. Isti odgovor —!

Izza vogala bajte je stopil Janez.

„Vse je varno, le pojdiva!“

Na Hribu pa je klical nočni čuvaj ravno dvanajsto uro . . .

R I B A R S T V O

Ribarjenje s kapeljnom.

Pri mnogih ribičih je edina zabava le to, da ujamejo veliko število rib, velikost, to jim je pa le bolj postranska stvar.

Nihče izmed teh ne pomisli, kako škodo dela s takim ribarjenjem v dotičnem ribarskem okraju. Male postrvice, ki se večinoma žive od črvov in mušic, se polove, dorasle starke, ki so jim glavna hrana njih mlajše sestrice, te pa ostanejo.

Skoraj vsak ribič je že videl, kako so se postrvice, ki so se mirno pasle hipoma razpršile, in na dotičnem mestu se je pokazala velika postrv, mogočna kakor kak paša; navadno je tudi bliskoma za bežečimi odhitela, ali pa kvečjemu tako dolgo čakala, da ji je ribič pred gobec pomolil črva, nakar je odjadrala zopet v bližnjo globočino, pod korenine, ali kamor najsižebo, da se je le mogla skriti pred ribičem.

Vzljubilo se je sicer ribiču roparico ujeti, pa kaj mu pomaga, na površje ni prišla, da bi prijela za pernico, črva pa tudi ni hotela.

Pri nas se navadno lovi na črva, naj si je voda čista ali kalna; ta lov je najlažji, a tudi najbolj neprijeten in dolgočasen! Črve natikati in tako trpinčiti ubogo golazen, gotovo ni zabava; trnek mirno držati v vodi, pa tudi ni nikaka umetnost in je silno dolgočasno.

Ribarjenje s pernico je gotovo zelo lepo, in v vodah, kjer se lahko poljubno meče vado, najbolj zabavno; a kaj pomaga, ko se povsod in pri vsaki vodi ne more loviti na omenjeno vado.

Pri nas je mnogo potokov, ki so bogati postrvi, a so obrastli z drevjem ali grmičevjem, ki kakor tisoč rok lovi pernico, da ne more v potoček, kjer bi jo hlastno pograbila rdečepikasta ribica.

Tudi v veliki vodi, kadar potoček čez bregove nastopi, in hinavec, ki je prej komaj lezel divje drvi, jezove trga, kadar je gorska dolinica zopet vsa oživela, je lov s pernico onemogočen.

Posebno onega ribiča, ki mu je znano, da vse velike postrvi pri bregu stoje, mika loviti, a na pernico ne more, na črva pa, s katerim bi morda lep uspeh dosegel, pa noče, radi prej omenjenega vzroka.

Zbok teh pomislov se bo treba odločiti za novo vado in to bodi kapelj ali pa pisanec (Pfrille).

Kapelj (Mühlkoppe, Cottus gobio) je skoro v vseh naših potokih in rekah, kjer se dobe postrvi; lovi se ga z roko, z vilicami ali pa v majhno mrežico.

Kapelj se namreč skriva pod kamni, in ker ni preveč boječ, se ga, če se kamen privzdigne, lahko ujame bodisi z roko ali z vilicami.

Ribič, ki hoče loviti s kapeljnom, si jih mora že pri nizkem vodnem stanju prisvojiti in žive ohraniti.

Ker pa tudi v takih vodah, kjer ni kapeljnov postrvi to vado rade prijemajo in ker je žive kapeljne težko dobiti od daleč, je najbolje, če se jih naroči namočene v formalinu od kake trvdke.

Za ribarjenje s kapeljnom je treba posebne palice, ki naj ima trdo konico.

Vrvica naj je posebno dobra pletena, svilnata; dolgost ji je določiti po velikosti in širjavi potoka ali reke, kakor tudi po velikosti rib, ki se jih je nadejati.

Kolo je isto kakor pri pernici. Trniki so dobri dvo- ali trikljuki ali pa tudi samci.

Splošno bodi omenjeno, da naj bo pri trnku-samcu primeroma dolg ročaj.

Tudi trniki, pri katerih je zaobrnjena konica, naj se ne rabijo. Vsak ribič se bode sčasoma prepričal, da se jih pri lovu na kapeljna ne more rabiti.

Pri črvu, kjer se riba sama zapne je drugače, kakor pri kapeljnu, kjer jo mora šele ribič zapeti.

Trnek, ki nima ravne konice gotovo ispodrsne in prime kvečjemu na strani čeljust; ker je pa čeljust postrvi zelo mehka, velika postrv skoraj vsaka odleti.

Za natikanje vade je samec veliko bolj pripraven kakor dvo- ali trikljuki trnek; velikost je primerna št. 2—3.

Ker kapelj plava le pri tleh, ga je treba obtežiti; — to obtežilo je svinčena kapica, ki nadomestuje glavo.

Te kapice se dobe v vsaki trgovini z ribarskimi predmeti, najbolje pa je, če si jih naredi vsak sam.

Vzame se kepico vlažne ilovice, v to se vtisne s palico majhno luknjico, na kar se to na zraku posuši; ko je ilovica suha, je model gotov.

V železni ponvici se na to raztopi košček svinca, ali pa 4—6 kopic stanjola, kakršnega vidimo na steklenicah za pivo; ko je tvarina raztopljena, se jo vlije v model, na kar se paličica, s katero se je naredila luknjica v model, v tvarino nekoliko vtisne.

Nato se pusti vse skupaj, da se izhladi. Kar je šlo čez rob se obreže, na gornjem koncu se kapica za vrvico prebije in obtežilo (svinec) je gotovo.

Vado je najbolje doma pripraviti. Vzame se kapeljna med palec in kazalec tako, da se mu s palcem zlomi tilnik. Ko je mrtev, se mu odreže glava in pobere iz njega ogrodje.

Nato se zasadi pri glavi trnek in se tako dolgo pelje pod kožo, da pri repu pogleda ven.

Na gornjem koncu je najbolje, da se ga priveže kar s tisto vrvico, na kateri je trnek privezan.

Tudi pri repu ga je dobro privezati. Ko je vse gotovo, se položi na kapeljna svinčena glavica.

S kapeljnom se doseže v veliki vodi, po povodnji, ko voda prične padati, najlepši uspeh.

V veliki vodi, pri visokem vodnem stanju, na času ni dosti ležeče, naj bode jutro, dopoldan ali popoldan.

Drugače pa je pri nizki vodi; takrat je treba natančno določiti čas, kedaj postrvi iščejo hrano.

Spomladi je dobro dopolne in prve ure popoldneva, v poletju pa zgodnje jutro in pa pred mrakom.

Kje naj se lovi, ribič najlažje sam določi, le toliko je omeniti, da gredo postrvi posebno spomladi daleč iz tolmunov in globočin v plitvo vodo na pašo.

Kakor pri lovu s pernico, ravno tako je treba paziti pri lovu na kapeljna, da ribe ne opazijo ribiča.

Lovi se na kapeljna na sledeči način: kapelj se vrže precej daleč pod dotično mesto, kjer se pričakuje postrvi; potem se vado s tem, da se konico palice vzdiguje in zopet ponižuje, v vodi premika in polagoma k sebi vleče. (Ob Soči pravijo temu orodju: cúkovnik, Bohinjci pa: cvovje. Ur.)

Dobro je peljati vado mimo votlih bregov, starih dreves, skalnih skladov in drugih zavetišč, kjer navadno velike postrvi preže na svoj plen.

Lačna postrv bo z veliko jezo prijela za plen, oziroma vado, tako da se bode palica kar stresla, in le redek je slučaj, da bi ji trnek ne obtičal v gobcu.

Ko se čuti, da je postrv prijela, je dobro narediti še dva ali tri navadne potegljaje, in če še vleče, naj se jo potegne in zapne.

Če se precej močno potegne, se večkrat postrv, ki ni dobro držala, visoko iz vode dvigne, na kar v vodo nazaj pade.

Taka postrv gotovo ne bode več prijela te vade; če se pa polagoma poizkusi, in če še nima trnka v gobcu, riba za hip trnek izpusti, pa ga takoj in veliko močneje poprime.

Ko se trnek zapne, naj se ga dobro potegne, zakaj mnogo postrvi drži vado postrani in v takem slučaju je treba močnega potegljaja, da se trnek trdno zatakne.

Postrv pa, ki ni gladna, ta bo plavala za kapeljnom, ga morda tudi prijala, včasi celo potegnila za rep, a ga zopet hitro izpustila; tako postrv ujeti, se le redko posreči.

Kedaj naj se natakne novo vado, bode ribič sam videl; če je kapelj raztrgan in ni več podoben svojim živim bratcem, je treba napičiti novega.

Včasi se ujame na enega 8—10 ali pa še več postrvi, včasi pa tudi že druga postrv vado uniči. Kapelj, ki je iz vode vzet, precej nataknen, zadostuje za dva ali tri take, ki jih je imel ribič že nekaj časa mrtve. Sploh pa naj bo vada kolikor mogoče sveža; na kapeljna, ki smrdi se gotovo nič ne ujame.

Namesto kapeljna se lahko vzame pisanec (Pfrille). Le ta je veliko mehkejši in je za vsako ribo malone treba nove vade.

Pri pisancu je bolje, da se glava ne odreže, lovi se nanj prav tako, kakor na kapeljna.

pl. K.

Iz ribarske mreže.

Sulca, čez 13½ kg težkega, je vjel dné 16. t. m. proti večeru v Ljubljani nasproti Blasnikovi tiskarni naš sotrudnik g. Jos. Maček. Za naše klavrne ribarske razmere velika redkost! Vrlemu ribiču: Petrov blagor!

Dr. J. P.

Vprašanja in odgovori

(Za odgovore uredništvo ne prevzame jamstva.)

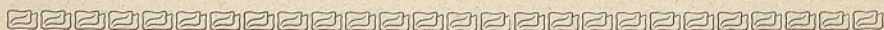
Loški potok: Popolnoma bele veverice — Vaša je bila belkasta — so prav redke. V deželnem muzeju imajo 6 veveric, med njimi je ena popolnoma bela samica. (Primeri Erjavčeve „Domače in tuje živali v podobah“ II. natis. V Celovcu 1888. Prvi del, str. 166.)

Dr. J. P.

Listnica upravištva

Ta številka se je zakesnela, ker je bil urednik na dopustu. Odslej bo izhajal „Lovec“ redno v drugi polovici vsacega meseca. —

Tovariše lovce in prijatelje lova vljudno prosimo, da nam pošljejo obširnejše sestavke in beležke o lovskih razmerah in o lovskih dogodkih; posebno se pa obračamo s to prošnjo do izvenkranjskih poročevalcev zato, da bo list raznovrstnejši in zanimivejši.

MALA OZNANILA.

Pes-brak, pšeničnorumene barve, 60 cm visok, 16 mesecev star, istrske pasme, ki hitro najde in ne goni predolgo, je radi odstopitve od lova naprodaj za 10 kron. Karol Tušek, lovec v Hrastniku.

Frmača, 6 let starega, prav dobro porabnega, angleške pasme, proda Franc Pevc v Ihanu pri Domžalah.

Pes in psica istrske pasme, izvrstna braka, sta naprodaj. Več pove Anton Burkeljca, Laze, pošta Šmartno v Tuhinju.

Kupim jazbeča (mrtvega in svežo kanjo, ki ni preveč razstreljena. Kupim pa tudi jazbečevo kožo, če nima lukenj. Viktor Herfort, preparator, Sv. Petra nasip 67., Ljubljana.

Brak-jazbečar, 4 $\frac{1}{2}$ leta star, izvrsten za zajce in lisice se proda. Cena 60 K. V. Stopar, Št. Ilij pri Velenju. Štajersko.

Mladega frmača, resaste dlake 5 mesecev starega, lepo razvitega, zelo pasijoniranega za vodo — poceni proda France Borko, železniški uslužbenec v Mariboru, Celovski kolodvor.

Ribarski koledar za oktober.

V prepovedanem času so:

Na Goriškem:

Račje samice.

Na Koroškem:

Glavátice (jezerske postrvi), potočne, zlate in gorske postrvi, žlahtni rak in koščak.

Na Kranjskem:

Potočne, rečne in jezerske postrvi od 16. oktobra dalje, račje samice.

Na Štajerskem:

Potočna postrv in potočni rak (jel), šerec.

Opomba. Za Istro in Trst z okolico ni nikalih ribarskoprvnih določeb.

Lovski koledar za oktober.

V prepovedanem času so:

Na Goriškem:

Divji kozliček in divja kozica; srnjaček in srnica; divji petelin in divja kokoš, ruševac in ruševka.

V Istri:

Divji kozliček in divja kozica; srnjaček in srnica; divji petelin, divja kokoš, ruševac in ruševka.

Na Koroškem:

Samica in mladiči kozorogovi; divje koze, ki vodijo mladiče, divji kozliček, divja kozica; srna, srnjaček in srnica; divji petelin, divja kokoš, ruševac in ruševka.

Na Kranjskem:

Divji petelin, divja kokoš, ruševac in ruševka.

Na Štajerskem:

Jeleni do 16. oktobra dalje; divji petelin, divja kokoš; ruševac in ruševka.

V Trstu in okolici:

Divji kozliček in divja kozica; srnjaček, srnica; divji petelin, divja kokoš, ruševac in ruševka;

Za kratek čas.

Srnjakova tožba.

Zložil Ivan Vesel.

O, lovec poredni!
Le kaj ti storim?
Saj kadar te vidim,
Od tebe bežim!
A ti si neusmiljen,
Ne daš mi miru!
In dokler ne padem,
Ni mar ti domu!

Res čudna, prečudna,
Ta tvoja je strast;
Pri plahi divjini
Le kažeš oblast.
Če vidiš pa volka,
Plah vstaviš korak,
Če srečaš medveda,
Kar zvrneš se vznak.

No, če sam me preganjaš,
Me ni preveč strah,
Saj večkrat se vkanjaš,
Pa sedeš na mah;
A drug štirinogi,
Ki praviš mu brak,
Kar nič ne odneha,
Drvi, kakor vrag.

Na lov, praviš, goni
Le lovska te strast;
To pravi pa drugim,
Poznam jaz to past!
Rogovje, meso in
Kar še dobiš,
Dobiček te vleče,
Zato me — moriš!

Ptice in sesalce vseh vrst **nagača natančno**
po naravi in prevzema vsa v to stroko spadajoča
dela po najnižji ceni

Viktor Herfort, preparator v Ljubljani

Pred Vojašnico štev. 1. Poleg šentpeterskega mostu.

 Najstarejša češka trgovina s kožami

F. VLK v PLZNU (Češko)

 priporoča najfinejše potovalne in lovske kožuhe, hlače iz
 ovčine in iz usnja divjih maček, ter odeje za vozove in sani.

Prevzema vsa krznarska dela!

 Rupuje vse vrste kožuhovin!

Strojarna

Vse v največji izberbi in po najnižjih cenah!

Barvarna

Izdajatelj: „Slovensko lovsko društvo“. — Odgovorni urednik: Anton Martinc.
Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

ALBIN SCHWEITZER

preparator in dermoplastik

v LJUBLJANI, Kapitelska ulica šte. 5

se priporoča gg. lovcem

za prepariranje vsakovrstnih živali.

Delo ceno in brez konkurence naravno!

PRIPOROČILA:

Z Vašim delom sem zadovoljen, je prav čedno.

Dr. Iv. Lovrenčič.

Gospodu Albinu Schweitzer-ju v Ljubljani.

S petelinom, ki ste mi ga nagačili, sem zelo zadovoljen.

Ljubljana, 17. marca 1909.

Stanko Rudež.

Ludovik Borovnik, puškar v Borovljah (Ferlach)

Prilporoča najmoderneje puške
za lov, dvocevke, risanice,
trocevke

Manlicher-repetirke, pripravne
za lov z najboljšim strelnim
vinikom

Manlicher-Schönauer-repetirke. Browning-pištole,
kakor pištole zistem „STEYR“, zrna 6.35 in zrna 7.65
z originalnimi cenami. — Priporoča se tudi za izdelovanje novih
kopit in novih cevi. Popravlja vsakovrstne stare puške po najnižjih cenah.

JOSIP ROJINA LJUBLJANA

Krojačnica za gospode.

Elegantne obleke.

Najnovejši kroj.

Priporoča vsakovrstnih športnih, lovskih oblek in lovskih uniform.

V zalogi najfinejše, angleško, trpežno blago.

Elegantne promenadne obleke in uniforme vseh vrst.

Točna, solidna in hitra postrežba.

Cene zmerne. Postrežba točna.

JULIJA STOR

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 5
poleg Mestne hranilnice.

Največja zaloga moških, ženskih
in otroških čevljev iz najboljših
— tovaren, domačih in tujih. —

Lovcem priporoča pristne
gojserske gorske čevlje.

Pozor g. lovci!

Za nagačanje raznovrstnih živali se priporoča

IVAN ROBIDA

v Ljubljani, Tržaška cesta št. 22.

Fina strokovnjaška izvedba. Najnižje cene. Na
željo odnašam in donášam tudi sam domov; zado-
stuje naročilo z dopisnico.

Josip Peitler šolski vodja v Šmiklavžu
pri Slovenjem gradcu —
nagača jako dobro in poceni živali.

Mnogo pismenih priznanj na razpolago. Priznalno pismo:
„Vaše delo je izvrstno; me jako veseli, da ste se
tako mojstrsko izurili v nagačanju; čestitam!

Janko Koprivnik,
c. kr. profesor v Mariboru.

Fr. Ševčik, puškar

Ljubljana

Židovska ulica št. 8.

Velika zaloga pušk in samokresov najnovejšega sistema,
lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških
strogo preizkušenih pušk z najboljšim strelnim učinkom. Posebno se priporočajo moje obširne
znane lahke trocevke s Kruppovimi cevmi in puške brez petelinov za brezdimni smodnik.
Novo! Avtomatične Brovning-puške, kalib. 16 in 12, z neprekosljivim strelnim učinkom.
Avtomatične Brovning- in Steier-pištole. **Velika zaloga vseh lovskih potreb-**
ščin po najnižjih cenah. Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo.

Cenovniki na zahtevo zastoj in poštnine prosto.

IV. BONAČ

Knjigoveznica, kartonaža, trgovina papirja,

pisarniških potrebščin itd.

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

Vzorci in ceniki papirja na razpolago.